

Wonen in Amsterdam 2007

nummer 2, maart 2008

Leefbaarheid: tevredenheid over de buurt opnieuw toegenomen Wel meer overlast van vervuiling

Uit het grote tweejaarlijkse onderzoek *Wonen in Amsterdam 2007* blijkt dat de bewoners van de stad in 2007 hun buurt gemiddeld met een rapportcijfer van 7,2 beoordelen. De stijgende lijn van de afgelopen jaren wordt daarmee voortgezet en het aantal buurten dat echt onvoldoende wordt beoordeeld, is gedaald van zes in 2005 naar twee in 2007. De overlast van vervuiling is wel toegenomen. Negen stadsdelen en 39 buurtcombinaties scoren hierop onvoldoende.

Amsterdammers gemiddeld tevreden over de buurt

Op internationale ranglijsten scoort Amsterdam goed op leefbaarheid. Mercer Human Resource Consulting stelt jaarlijks een 'quality of living'-rangorde op van 215 wereldsteden ten behoeve van 'expats', Amsterdam staat in 2007 op een verdienstelijke dertiende plaats, aanzienlijk hoger dan steden als Parijs of London. De Zwitserse stad Zürich voert de rangorde aan en Bagdad bungelt onder aan de lijst vanwege de dramatische veiligheidssituatie. Dit fact sheet geeft een beeld van hoe de bewoners van Amsterdam zelf denken over hun buurt. Gemiddeld gesproken zijn Amsterdammers redelijk tevreden over hun buurt. Op de vraag: *Hoe tevreden bent u met uw buurt?* (totaaloordeel) geven de Amsterdammers in 2007 gemiddeld een 7,2. In 2005 was dat nog een 7,1 en in 2001

een 6,9. De tevredenheid is dus opnieuw iets toegenomen. Wij geven eerst een beeld van de tevredenheid per **stadsdeel** om daarna in te zoomen op het schaalniveau van de **buurtcombinaties**.

Stijgende tevredenheid in Oud-West en Zeeburg

Bewoners van het Centrum (8,0) en Oud-Zuid (7,9) zijn net als in de afgelopen WIA-onderzoeken het meest tevreden over hun buurt.

Tabel 1: totaaloordeel over de buurt

	2007	2005	2001	2007 - 2005	2007 - 2001
Amsterdam Centrum	8,0	7,9	7,7	0,1	0,3
Westerpark	7,4	7,2	6,6	0,2	0,8
Oud-West	7,8	7,5	7,1	0,3	0,7
Zeeburg	6,9	6,6	6,3	0,3	0,6
Bos en Lommer	6,3	6,1	5,4	0,2	0,9
De Baarsjes	6,8	6,6	6,2	0,2	0,6
Amsterdam-Noord	6,9	6,8	7,1	0,1	-0,2
Geuzenveld-Slotermeer	6,4	6,3	6,5	0,1	-0,1
Osdorp	6,8	6,7	6,6	0,1	0,2
Slotervaart	6,6	6,4	6,5	0,2	0,1
Zuidoost	6,9	6,7	6,5	0,2	0,4
Oost/Watergraafsmeer	7,3	7,1	7,0	0,2	0,3
Amsterdam Oud Zuid	7,9	7,9	7,6	0,0	0,3
Zuideramstel	7,8	7,8	7,6	0,0	0,2
Amsterdam totaal	7,2	7,1	6,9	0,1	0,3

In de tabellen staat steeds met **groen** aangegeven welke drie stadsdelen het hoogst en in **rood** welke drie stadsdelen het laagst scoren. Indien het vierde stadsdeel hetzelfde rapportcijfer heeft als het derde, worden maar twee stadsdelen ingekleurd, etc.

Stadsdeel Oud-West (van 7,5 naar 7,8) en Zeeburg (van 6,6 naar 6,9) vertonen tussen 2005 en 2007 de sterkste toename van tevredenheid. De stijgende tevredenheid in Zeeburg is gedeeltelijk het gevolg van de groei van IJburg, waar bewoners hun buurt in 2007 met een 7,4 beoordelen. In 2005 waren er in IJburg te weinig respondenten om betrouwbare uitspraken te doen. Maar ook de tevredenheid in de Indische Buurt is aanzienlijk toegenomen (zie tabel 5).

Gemeten over de periode 2001 – 2007 zijn vooral de rapportcijfers in Bos en Lommer en Westerpark sterk gestegen. Bos en Lommer scoort weliswaar het laagst van Amsterdam, maar het rapportcijfer voor de buurt is wel toegenomen van 5,4 in 2001 naar 6,3 in 2007. De stadsdelen Noord en Geuzenveld-Slotermeer zijn de enige stadsdelen die over de periode 2001-2007 een daling van tevredenheid laten zien.

De bewoners werd niet alleen gevraagd hoe ze de buurt op dit moment beoordelen, maar ook wat zij verwachten van de ontwikkeling van de buurt in de komende jaren (zie tabel 2). Een 1 staat daarbij voor een zeer negatieve ontwikkeling en een 10 voor een zeer positieve ontwikkeling. Bewoners van Oud-West en Westerpark zijn het meest positief over de ontwikkeling in de komende jaren. Voor alle stadsdelen geldt dat de bewoners aanzienlijk positiever naar de toekomstige ontwikkeling van de buurt kijken dan in 2005. Over de gehele stad is het cijfer toegenomen van 6,4 naar 6,8.

Tabel 2: oordeel over de ontwikkeling van de buurt in de komende jaren

	2007	2005	verschil
Amsterdam Centrum	7,3	6,9	0,4
Westerpark	7,4	7,0	0,4
Oud-West	7,5	7,0	0,5
Zeeburg	6,9	6,5	0,4
Bos en Lommer	6,7	6,2	0,5
De Baarsjes	7,0	6,5	0,5
Amsterdam-Noord	6,3	5,9	0,4
Geuzenveld-Slotermeer	6,0	5,6	0,4
Osdorp	6,3	6,1	0,2
Slotervaart	6,2	5,7	0,5
Zuidoost	6,4	6,0	0,4
Oost/Watergraafsmeer	6,7	6,4	0,3
Amsterdam Oud Zuid	7,3	7,0	0,3
Zuideramstel	7,1	6,7	0,4
Amsterdam totaal	6,8	6,4	0,4

Overlast

Amsterdammers ondervinden, evenals in de afgelopen jaren, de meeste overlast van vervuiling. Gemiddeld geven ze hiervoor een rapportcijfer van 5,9 (een hoog rapportcijfer staat hier voor weinig overlast). Daarna volgt de mate van overlast van parkeren (6,6), criminaliteit (6,7),

verkeer (6,8) en andere groepen mensen (6,8). Alle overlastaspecten scoren in 2007 beter dan in 2005, met uitzondering van vervuiling. De vraag over parkeeroverlast is in 2007 voor het eerst gesteld, dus daarvan kunnen we geen ontwikkeling schetsen.

Tabel 3: overlastaspecten

	2007	2005	2001
vervuiling	5,9	6,0	5,7
parkeren	6,6	*	*
criminaliteit	6,7	6,6	6,2
verkeer	6,8	6,5	6,3
andere groepen mensen	6,8	6,7	*
buren	7,3	7,1	6,8

* = geen gegevens

Vervuiling per stadsdeel

Maar liefst negen stadsdelen scoren gemiddeld onvoldoende (lager dan een 6) op de overlast van vervuiling. De meest vervuilde stadsdelen zijn volgens de bewoners Bos en Lommer en De Baarsjes, evenals in 2005. Als we uitgaan van de rapportcijfers is de vervuiling tussen 2005 en 2007 het sterkst afgenomen in Slotervaart (sterkste stijging rapportcijfer van 5,8 naar 6,0). De sterkste toename van de overlast van vervuiling is te zien in Oud Zuid (van 6,2 naar 5,8) en Zuidoost (van 6,1 naar 5,8).

Tabel 4: mate van overlast van vervuiling

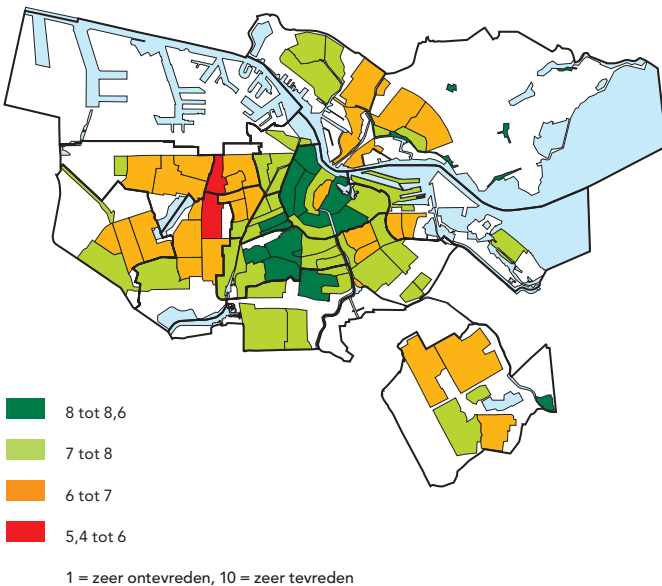
	2007	2005	2001	2007 – 2005	2007 – 2001
Amsterdam Centrum	6,2	6,1	5,7	0,1	0,5
Westerpark	6,1	6,2	5,7	-0,1	0,4
Oud West	5,9	5,9	5,3	0,0	0,6
Zeeburg	5,9	5,9	5,6	0,0	0,3
Bos en Lommer	5,3	5,5	4,8	-0,2	0,5
De Baarsjes	5,5	5,7	5,3	-0,2	0,2
Amsterdam-Noord	5,9	6,0	6,1	-0,1	-0,2
Geuzenveld/Slotermeer	5,6	5,8	5,7	-0,2	-0,1
Osdorp	6,1	6,2	6,0	-0,1	0,1
Slotervaart	6,0	5,8	5,8	0,2	0,2
Zuidoost	5,8	6,1	5,6	-0,3	0,2
Oost/Watergraafsmeer	5,8	5,9	6,0	-0,1	-0,2
Amsterdam Oud Zuid	5,8	6,2	5,8	-0,4	0,0
Zuideramstel	6,5	6,6	6,5	-0,1	0,0
Amsterdam totaal	5,9	6,0	5,7	-0,1	0,2

Leefbaarheid op buurtcombinatieniveau

Binnen stadsdelen kunnen grote verschillen bestaan voor wat betreft de beoordeling van leefbaarheid door de bewoners, zoals bijvoorbeeld tussen Oost enerzijds en

Watergraafsmeer anderzijds of in Zeeburg tussen de Indische buurt en het Oostelijk Havengebied. De buurtcombinatie Grachtengordel-West (8,6) wordt door de bewoners het meest gewaardeerd van de gehele stad, gevolgd door de Apollobuurt in Oud-Zuid (8,5) en het Museumkwartier/Duivelseiland (8,4). Meer in zijn algemeenheid ontstaat een beeld waarbij de grachtengordel, Amsterdam-Zuid, Buitenveldert, Watergraafsmeer, nieuwbouwwijken en de landelijke gebieden aan de rand van de stad een hoog rapportcijfer krijgen van de bewoners. De afgelopen jaren zien we bovendien een stijging van de tevredenheid in de negentiende-eeuwse gordel, met name aan de westkant van de stad.

Kaart 1: totaaloordeel over de buurt

Hot spots

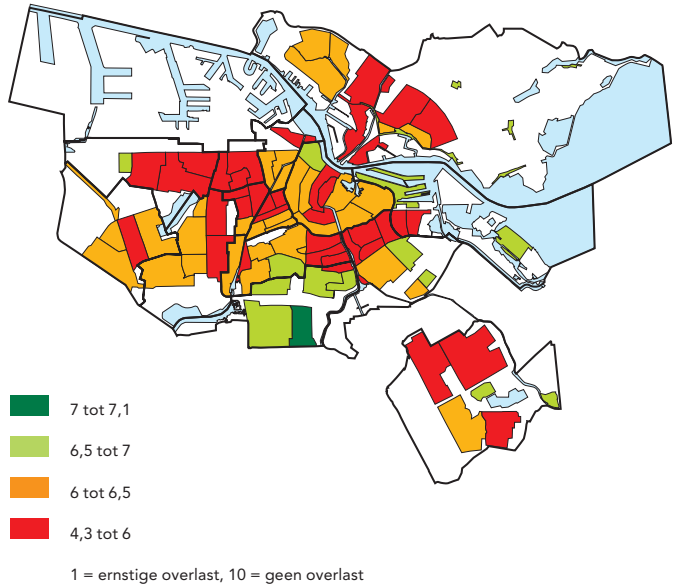
Gemiddeld is de tevredenheid over de buurt er in Amsterdam de afgelopen jaren iets op vooruitgegaan. Belangrijker is dat het aantal buurtcombinaties waar de bewoners hun eigen buurt gemiddeld een onvoldoende geven, sterk is afgenomen van tien in 2001 via zes in 2005 naar twee in 2007. Dat is een positieve ontwikkeling. De enige buurtcombinaties die in 2007 nog onvoldoende scores zijn Overtoomse Veld (5,4) in Slotervaart en de Kolenkit (5,7) in Bos en Lommer. In deze twee 'hot spots', die aan elkaar grenzen doet zich een concentratie van leefbaarheidsproblemen voor. Bovendien is de betrokkenheid van bewoners bij de buurt gering.

Overlast van vervuiling per buurtcombinatie

In 2007 scoren maar liefst 39 buurtcombinaties onvoldoende op de overlast van vervuiling (zie kaart 2). Bewoners van de Transvaalbuurt vinden hun buurt het vuilste (met een gemiddeld rapportcijfer van 4,4). De schoonste buurt van de stad is volgens de bewoners Buitenveldert-

Oost (gemiddeld 7,1). De overlast van vervuiling is nergens zo sterk afgenomen als op de Burgwallen Nieuwe Zijde (van 4,8 naar 5,5) en nergens zo sterk toegenomen als in Buikslotermeer (van 6,5 naar 5,6) en de Transvaalbuurt (van 5,2 naar 4,4).

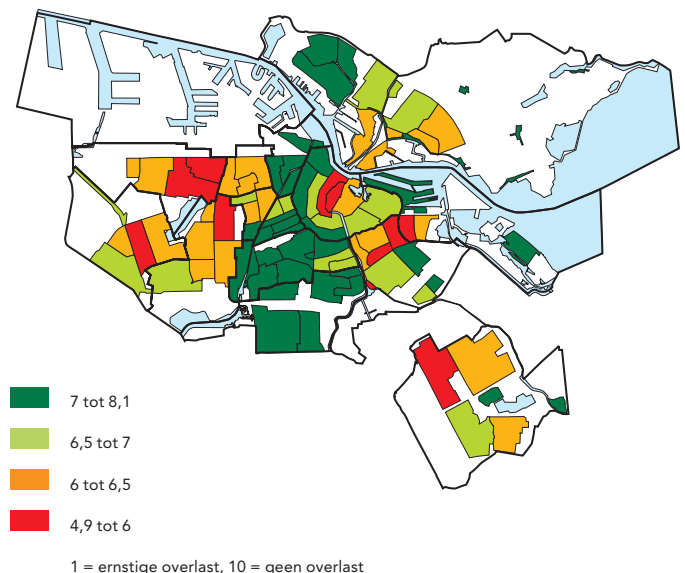
Kaart 2: overlast van vervuiling

Overlast van criminaliteit per buurtcombinatie

Zoals gezegd, is de overlast van criminaliteit afgenomen. Gemiddeld is het rapportcijfer toegenomen van 6,6 naar 6,7. De bewoners van Burgwallen Oude Zijde ondervinden de meeste overlast van criminaliteit (5,0), gevolgd door de Transvaalbuurt (5,3). In de Willemsparkbuurt en de Rijn buurt hebben de bewoners het minste last van criminaliteit (zie kaart 3).

Kaart 3: overlast van criminaliteit

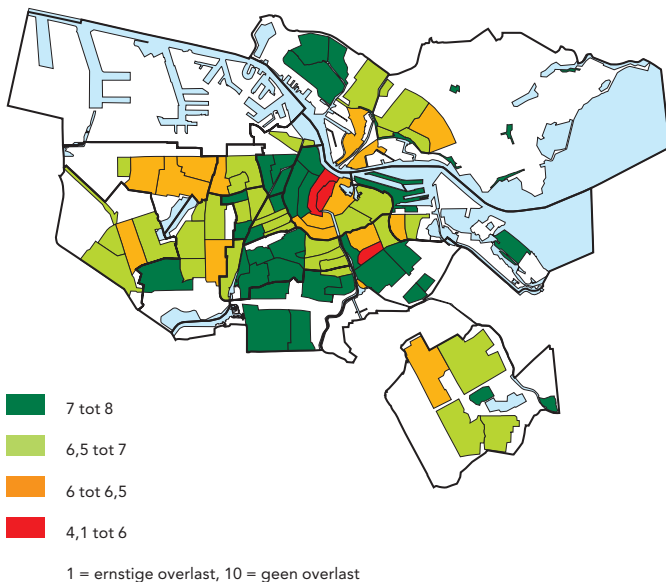

Overlast van (andere) groepen mensen per buurtcombinatie

Recentelijk is er in de media veel aandacht geweest voor de overlast van groepen hangjongeren in buurten als Overtoomse Veld. Hier en daar werd de angst geuit voor 'Parijse toestanden'. Als je het de Amsterdammers zelf vraagt, beoordelen ze de overlast van (andere) groepen mensen gemiddeld met een voldoende (6,8). Overtoomse Veld (6,5) scoort maar net onder het Amsterdamse gemiddelde. Blijkbaar komt de overlast van groepen jongeren sterk geconcentreerd voor op bepaalde plekken, maar is het niet zo dat de hele buurt hierdoor wordt geteisterd.

Dat ligt anders op de wallen. In de Burgwallen Oude Zijde wordt deze vorm van overlast **gemiddeld** met een rapportcijfer van 4,2 beoordeeld en in de Burgwallen Nieuwe Zijde met een 5,0 (zie kaart 4). Het gaat hier veelal om uitgaansgerelateerde overlast en overlast van junks en dealers. Ook de Transvaalbuurt scoort onvoldoende (5,5) op de overlast van andere groepen mensen. Op de Burgwallen Oude Zijde veroorzaakt de horeca overigens meer overlast voor de bewoners (5,4) dan de prostitutie (6,0).

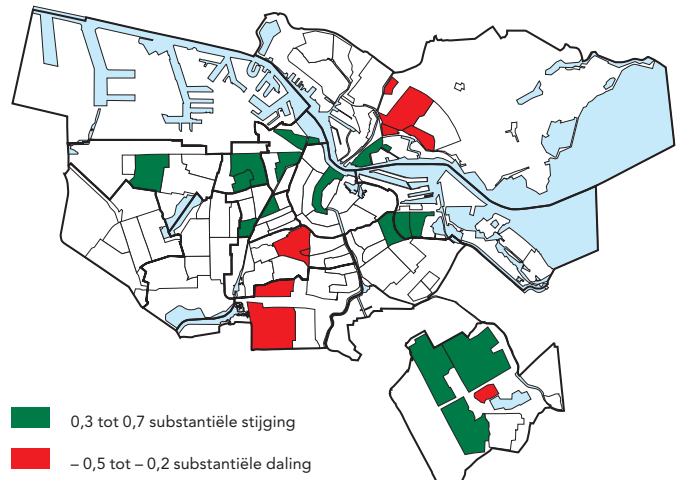
Kaart 4: overlast van (andere) groepen mensen

Verandering in de buurtwaardering tussen 2005 en 2007

In de globale waardering van de buurt tussen 2005 en 2007 is weinig veranderd. Maar op het niveau van de buurtcombinaties treden wel degelijk belangrijke verschuivingen op (zie kaart 5). Volgens de bewoners is de buurt (totaaloordeel) er tussen 2005 en 2007 het meest op vooruit gegaan in de Dapperbuurt (van 6,5 naar 7,2). Ook in de Indische Buurt, Bijlmermeer, Bos en Lommer, delen van Oud-West, De Baarsjes, Westerpark, Geuzenveld en IJplein/Vogelbuurt zien we een stijgende tevredenheid.

Kaart 5: totaaloordeel over de buurt: ontwikkeling 2005 - 2007

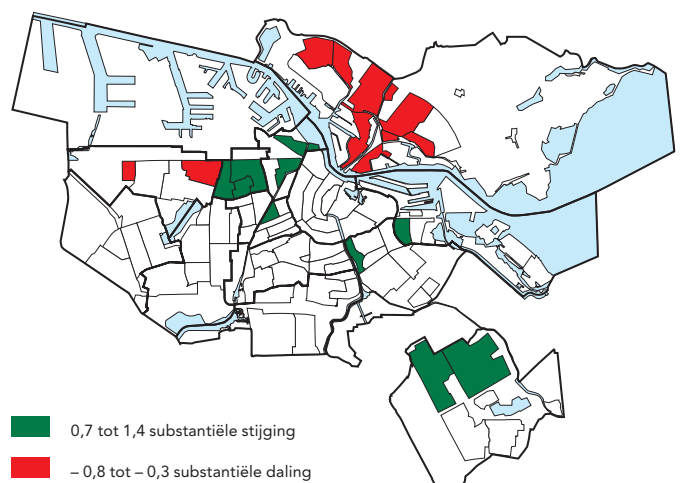

Maar er zijn ook buurten waar de leefbaarheid er fors op achteruit is gegaan. De sterkste daler is Buikslotermeer in Amsterdam Noord. De waardering voor de buurt is daar gedaald van 7,2 in 2005 naar 6,7 in 2007. Dat is waarschijnlijk mede het gevolg van de overlast van ruimtelijke ingrepen in de buurt, waaronder de aanleg van de Noord/Zuidlijn.

Veranderingen in de buurtwaardering tussen 2001 en 2007

Beschouwen wij de verandering over een langere periode (tussen 2001 en 2007), dan blijkt de tevredenheid over de buurt het sterkst te zijn toegenomen in de Kinkerbuurt, Staatsliedenbuurt, Landlust, Erasmuspark, Kolenkit, Indische Buurt West, Spaarndammerbuurt, Bijlmer Centrum, Bijlmer Oost en Weesperzijde. Omgekeerd hebben veel buurten in Noord net als Eendracht en Slotermeer Noordoost in Geuzenveld-Slotermeer tussen 2001 en 2007 te maken met een daling van de tevredenheid over de buurt (zie kaart 6).

Kaart 6: totaaloordeel over de buurt: ontwikkeling 2001 - 2007

Veranderingen in de hot spots

Van jaar tot jaar treden er binnen de stad ruimtelijke verschuivingen op in de concentraties van leefbaarheidsproblemen. Dat is positief, want de status van 'hot spot' of 'probleebuurt' is blijkbaar geen permanent gegeven. Integendeel, de buurtwaardering is in de meeste hot spots juist sterker toegenomen dan het Amsterdamse gemiddelde.

Tabel 5: Buurtcombinaties met een onvoldoende op totaaloordeel over de buurt in 2001, 2005 of/en 2007

	totaaloordeel 2007	totaaloordeel 2005	totaaloordeel 2001	totaaloordeel 2007 – 2005	totaaloordeel 2007 – 2001	overlast vervuiling 2007	betrokkenheid bij de buurt 2007
Overtoomse Veld	5,4	5,4	5,3	0,0	0,1	5,5	5,0
De Kolenkit	5,7	5,8	5,0	-0,1	0,7	4,8	4,9
Transvaalbuurt	6,1	5,9	5,7	0,2	0,4	4,4	5,2
Bijlmer Centrum	6,2	5,9	5,4	0,3	0,8	4,7	5,2
Osdorp-midden	6,2	6,3	5,8	-0,1	0,4	5,3	5,3
IJplein/Vogelbuurt	6,3	5,8	6,5	0,5	-0,2	5,2	5,3
Indische Buurt West	6,3	5,9	5,4	0,4	0,9	4,8	5,1
Indische Buurt Oost	6,4	6,0	5,9	0,4	0,5	5,8	5,4
Landlust	6,5	6,2	5,5	0,3	1,0	6,4	5,3
Erasmuspark	6,6	6,3	5,8	0,3	0,8	5,7	5,5
Bijlmer Oost	6,6	6,3	5,9	0,3	0,7	5,6	5,8
Amsterdam totaal	7,2	7,1	6,9	0,1	0,3	5,9	6,0

Tabel 5 geeft een beeld van de ontwikkeling van het bewonersoordeel over de buurten met de grootste leefbaarheidsproblematiek. Hoopgevend is dat tussen 2005 en 2007 in de Indische Buurt, Landlust, Erasmuspark, IJplein/Vogelbuurt en de Bijlmer de tevredenheid over de buurt aanzienlijk sterker is toegenomen dan het Amsterdamse gemiddelde. In Overtoomse Veld is deze verbetering op het schaalniveau van de buurtcombinatie als geheel nog niet echt te zien. Er is duidelijk sprake van een concentratie van leefbaarheidsproblematiek. Wel zijn de bewoners van Overtoomse Veld positiever over de toekomst van de buurt dan in 2005 (van 5,2 in 2005 naar 5,6 in 2007). Verder zien wij in Overtoomse Veld Noord tussen 2005 en 2007 de tevredenheid van bewoners sterker toenemen dan in het zuidelijk deel van de buurtcombinatie.

De Kolenkit en Osdorp-Midden vertonen tussen 2005 en 2007 een – hopelijk – tijdelijke terugval van de tevredenheid. Binnen Osdorp-Midden geven bewoners van het Zuidwestkwadrant een hoger rapportcijfer aan de buurt dan de bewoners van Osdorp Midden Noord, waaronder de Reimerswaalbuurt. In de Reimerswaalbuurt is momen-

teel de herhuisvesting gaande in afwachting van stedelijke vernieuwing. Zowel voor Overtoomse Veld Noord als het Zuidwestkwadrant geldt dat de stedelijke vernieuwing verder is gevorderd dan in Overtoomse Veld Zuid en het noordelijk deel van Osdorp Midden. Gedurende de periode van stedelijke vernieuwing staat de leefbaarheid tijdelijk sterk onder druk. Als de stedelijke vernieuwing helemaal is afgerond, verwachten wij een stijging van de tevredenheid over de buurt.

Conclusies

De overlast van vervuiling is toegenomen in Amsterdam. Maar liefst 39 buurtcombinaties scoren hierop onvoldoende met de Transvaalbuurt als absoluut dieptepunt (rapportcijfer 4,4). De tevredenheid over de buurt als totaal is in Amsterdam opnieuw toegenomen en het aantal buurten dat echt onvoldoende scoort ('hot spots') is afgenomen van zes in 2005 naar twee in 2007 (Overtoomse Veld en Kolenkit). De situatie in Overtoomse Veld verdient extra aandacht, omdat daar het totaaloordeel over de buurt net zoals in 2005 het laagst ligt van geheel Amsterdam.

Ook de situatie op de Burgwallen Oude Zijde is zorgwekkend. Nergens anders in Amsterdam zijn de bewoners zo ontevreden over de overlast van criminaliteit en groepen mensen. Dit leidt er op de Wallen overigens niet toe dat het totaaloordeel over de buurt onvoldoende is. Tenslotte valt op dat de leefbaarheid in Buikslotermeer er volgens de bewoners tussen 2005 en 2007 sterk op achteruit is gegaan. Gemeten over een langere periode (2001 – 2007) valt een algehele afname van de tevredenheid in grote delen van Noord te zien.

Stedelijke vernieuwing helpt

Positief is dat in de meeste buurten die in de afgelopen jaren als hot spots werden aangeduid, de tevredenheid over de buurt sterker is toegenomen dan elders in de stad. Voorbeelden zijn Landlust (van een 5,5 in 2001 naar een 6,5 in 2007), Indische Buurt West (van een 5,4 in 2001 naar een 6,3 in 2007), Bijlmer Centrum (van 5,4 naar 6,2) en Erasmuspark (van 5,8 naar 6,6). De stijgende waardering in de Bijlmermeer en de Indische Buurt laat zien dat de stedelijke vernieuwing vruchten begint af te werpen. Vooral de stijging van de Indische Buurt West is positief, omdat deze buurt in 2003 nog het laagst scoorde van heel Amsterdam.

Achtergrond

Sinds 1995 wordt tweejaarlijks het onderzoek *Wonen in Amsterdam* gehouden. Het onderzoek geeft een beeld van de inkomensontwikkeling van Amsterdammers, de ontwikkeling van de woningvoorraad, de tevredenheid van Amsterdammers met hun woning en woonomgeving en hun verhuis- en woonwensen. *Wonen in Amsterdam* wordt (sinds 2001) uitgevoerd in opdracht van de Dienst Wonen, de Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties (AFWC) en de Amsterdamse stadsdelen.

Vanaf 2001 zijn in het onderzoek vragen opgenomen over de leefbaarheid. Het begrip leefbaarheid is geoperationaliseerd in de begrippen schoon, heel, veilig en 'prettig samenleven'. Die vragen zijn een aangepaste versie van de Lemon-leefbaarheidsmonitor van Aedes (later overgenomen door RIGO). Hiermee wordt het subjectieve oordeel van bewoners gemeten over de buurt(ontwikkeling) als geheel, de inrichting, het onderhoud en het schoonhouden van de woonomgeving, veiligheid, voorzieningen en sociale relaties in de buurt. Bij het meten van de leefbaarheid wordt gebruik gemaakt van ongewogen cijfers.

In 2007 hebben bijna 19.500 Amsterdammers meegewerkt aan *Wonen in Amsterdam*. Daarmee levert dit leefbaarheidsonderzoek betrouwbare gegevens op buurtcombinatieniveau. Binnenkort verschijnt het fact sheet van Woningbouwvereniging Het Oosten over de ideeën die bewoners aandragen over de voorzieningen in hun buurt. Later dit jaar zullen de volgende uitgebreide rapportages verschijnen:

deel 1: *Stand van zaken*

deel 2: *Stadsdeelprofielen*

deel 3: *Verhuisgedrag en woonwensen*

deel 4: *Leefbaarheid*

Alle fact sheets en rapportages over *Wonen in Amsterdam* 2007 zijn vanaf het moment van verschijnen te downloaden op www.afwc.nl en www.wonen.amsterdam.nl

Colofon

Auteur: Jeroen van der Veer.
Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties
Kaarten: Jeroen van der Veer
Grafische vormgeving: Jan de Wringer
en Sandy Bakmeijer (Artvark Design)

Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties
Postbus 9959
1006 AR Amsterdam

Telefoon 020 346 0360
E-mail: info@afwc.nl
Website: www.afwc.nl